

Muhuulane

Nr 3 (413)

Märts 2024 (paastukuu)

Muhu leht

2023. a valla preemiate saajad

24. veebruaril tähistati Muhu Põhikooli saalis Eesti Vabariigi 106. sünnipäeva ja anti üle Muhu valla 2023. aasta preemiad.

Muhu valla 2023. a preemiad:

hariduspreemia - nominendid: Maris Mägi, Siret Jõelet, Liia Ots, Reet Hobustkoppel, Katrin Kommel, Taastava õiguse projekt;

laureaat – **Liia Ots** noortele võimaluste loomise, rahvusvaheliste projektide algatamise ja eestvedamise eest Muhu Noortekeskuses.

kultuuripreemia - nominendid: Anu Kaljuste, Ivi ja Aare Tiitma, Kadri Tüür, Lauri Õinapuu, Muhu rahvarõiva nõuandekoda, Anneli Tamm, Mall Noormets, Kalmer Saar;

laureaat – **Anu Kaljuste** Hellamaa raamatukogu juhtimise, põnevate näituste korraldamise, 2023. a maakonna parim raamatukogus eest.

spordipreemia - nominendid: Kätli Saarkoppel, Marek Tustit, Otto Hanso, Muhu Matk 2023, kolmapäevane “ujumisklubi”;

laureaat – **Marek Tustit** 2.–6. klassi poiste jalgpallitreeningute algatamise ja treenimise eest;

Laureaadid said Muhu valla tänukirja ja rahalise preemia.

Eripreemia – **Otto Hanso**, noorim spordipreemia nominent (pildil koos isaga).

“Aasta Tegu 2023” - nominendid: Muhu pulm, Muhu Vallavalitsus, Muhu Loomakliinik, Taastava õiguse projekt, Muhu tapamaja rajamine,

Lõetsa veiselauda rajamine;

laureaat – **etendus „Sajanditagune Muhu pulm”**, Külasema külaseltsing.

Laureaat sai Muhu valla tänukirja ja rahalise preemia.

Veel tunnustati tänukirja ja meenega:

Parim kohalik maksumaksja 2023. a – **Kehte OÜ**.

Aasta 2023 uus tulija – **Liiva kohvik OÜ** Liiva kohviku avamine.

Aasta 2023 investeering – **OÜ Tihuse Turismitalu** veiselauda rajamine, **Muhu Liha Tulundusühistu** tapamaja rajamine.

Pidulikult aktusel käis hetki
pidile püüdnud

Kalmer Saar

ISSN 1736-289X

9 771736 289007

Liikluse piiramine valla teedel

Vastavalt Muhu Vallavalitsuse 23.2.2024. a korraldusele nr 44 keelatakse alates 28. veebruarist 2024. a Muhu valla munitsipaalteedel ja lepinguga avalikuks kasutuseks antud erateedel raskeveokite liiklemine, mille tegelik mass ületab 8 tonni (välja arvatud operatiiv- ja lepingulised veod).

Erandkorras saab ühekordset luba taotleda Muhu Valla Kommunaalameti juhatajalt, e-post kommunaal@muhu.ee, tel 5198 5630.

Piirang on kehtiv kuni selle kehtetuks tunnistamiseni Muhu Vallavalitsuse poolt.

Volikogu 14. veebruari istungi päevakorrast

- Muhu valla 2024. a eelarve 2. lugemine ja vastuvõtmine (kogumaht 4 756 863 eurot),
- omaalgatuslike tegevuste toetamise kord,
- detailplaneeringu kehtetuks tunnistamine (vt allpool),
- detailplaneeringu kehtestamine (vt allpool),
- pedagoogide töötasustamise määruse muutmine,
- teenistujate palgajuhendi määruse muutmine,
- vallavanema töötasu ja valitsusliikmete hüvitise kehtestamine,
- hallatavate asutuste personali koosseisu muutmine,
- Aasta Tegu 2023 valimine,
- informatsioonid ja arutelud.

Siseruumidesse varjumise juhiseid vt [olevalmis.ee](#)

Vallavalitsuse istungitelt

6. veebruar

Otsustati anda vallale kuuluv kontor-soojak toiduabi osutamise jätkumiseks MTÜ Saare Toidupank kasutusse hinnaga 0,50 eurot/m², millele lisandub tasu elektrienergia eest vastavalt tarbimisele.

Kinnitati avaliku kogupere vabaõhuürituse "Vastlarull" toimumine Liiva spordiväljakul 13. veebruari õhtul.

Kinnitati Levalõpme k Kalda müüeks lähiaadressiks Angervaksa. Otsustati jagada Võiküla Pärdi mü: Pärdi ja Pärdi-Ranna (mtm-d).

Võeti vastu detailplaneeringud, mille avalik väljapanek kestab 10. märtsini Muhu Vallamajas:

- Liiva k Raunmäe kü,
- Liiva k Mulgu kü,
- Kuivastu k Kaurasalu ja Uue-Ankru kü-d.

Otsustati korraldada avatud meetlusega riigihange "Killustiku tootmine Koguva karjääris".

Otsustati tagasi lükata kõik pakumised Muhu valla üldplaneeringu Suure väina piisühenduse trassikoridoride teemaplaneeringu koostaja leidmiseks korraldatud hankele, kuna kõik pakumused ületasid hanke eeldatavat maksumust, ja korraldada uus alla lihthanke piirmäära jääv hange.

Vaadati läbi volikogu materjalid.

13. veebruar

Korraldatud jäätmeveost vabastati pikaajaliselt 2 kinnistut.

Väljastati ehitusluba Pallasmaa k Raamü puurkaevu rajamiseks.

Väljastati kasutusluba Simiste k Kari mü püstitatud saunale.

Väljastati projekteerimistingimused Nautse k Mulgu mü elamu ehitusprojekti koostamiseks.

20. veebruar

Kinnitati tunnustusstipendiumide saajad, tuginedes stipendiumi-

komisjoni protokollile.

Väljastati projekteerimistingimused elamu ehitusprojekti koostamiseks:

- Nautse k Mulgu mü,
- Pallasmaa k Tui mü,
- Lõetsa k Tuule-Kalju mü.

Määrati Soonda k Jaani-Aadu mü uueks lähiaadressiks Keldriaugu.

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Kinnitati Muhu valla 2024. a hankeplaan.

Otsustati korraldada lihtmenetlusega elektrooniline riigihange „Muhu kultuuri- ja vabaajakeskuse osalise ümberehitamise projekteerimine“. Hanke läbiviimiseks moodustati komisjon.

Kinnitati vabaõhuürituse "Eesti Vabariigi sünnipäev" toimumine Liival Muhu Spordihalli parklas ja Muhu Põhikooli vahelisel alal 23. veebruaril kl 9–12, korraldaja Saaremaa Kaitseliidu Muhu rühm.

Muhu valla detailplaneeringute teated

Muhu Vallavalitsus võttis oma 6.2.2024. a istungil vastu ning suunas avalikule väljapanekule järgmised detailplaneeringud:

Korraldusega nr 27 võeti vastu Liiva küla Raunmäe katastriüksuse detailplaneering, mis hõlmab Liiva küla Raunmäe katastriüksust (47801:004:0511) ja osaliselt Mikhli (47801:004:0523) ning 21150 Liiva-Suuremõisa-Piiri tee (47801:004:0464) katastriüksuseid. Planeeringuala pindala on ca 1,8 ha. Detailplaneeringu eesmärgiks on piirkonda sobivate üksikelamute ja väheabi- ja toetusvajadusega inimestele elamute ning vajaliku taristu rajamine.

Detailplaneeringuga jagatakse Raunmäe katastriüksus kaheks üksikelamumaa, üheks korterelamumaa ja üheks transpordimaa sihtotstarbega krundiks. Väikeelamukrundidele võib ehitada üksiklamu ja kaks kõrvalhoonet maksimaalse ehitisealuse pinnaga kokku 400 m². Korterelamukrundile on lubatud ehitada kuni kaks korterelamut ja kaks abihoonet. Hoonete suurim lubatud kõrgus on 9 m. Planeeritavatele kruntidele juurdepääsuks rajatakse uus juurdepääsutee Mikhli katastriüksuse kaudu. Planeeringulahendus arvestab üldplaneeringuga kavandatud perspektiivse kergliiklustee rajamise võimalusega. Detailplaneeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt piirkonnale olulisi mõjusid. Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut.

Korraldusega nr 28 võeti vastu Liiva küla Mulgu katastriüksuse (47801:004:0379, pindala

15112 m²) detailplaneering. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on taimekasvatustalust ning taluturismi edendamiseks puhkemajade ja seminarahoone rajamine.

Detailplaneeringuga kavandatakse planeeringualale kuni seitsme hoone (elamu, seminarahoone, abihooned) rajamist maksimaalse ehitusaluse pinnaga kuni 800 m². Hoonete suurim lubatud kõrgus maapinnast on kuni 9,0 m. Mulgu katastriüksuse sihtotstarve muudetakse 20 % ulatuses ärimaaks ning 80 % ulatuses elamumaaks.

Detailplaneeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt piirkonnale olulisi mõjusid. Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut.

Korraldusega nr 29 võeti vastu Kuivastu küla Kaurasalu ja Uue-Ankru katastriüksuste detailplaneering. Planeeringuala hõlmab Kuivastu külas asuvaid Kaurasalu (47801:001:1070), Uue-Ankru (47801:008:0142) ja osaliselt Kaura (47801:001:1069) katastriüksuseid. Planeeringuala kogupindala on ca 15,31 ha.

Detailplaneeringu eesmärgiks on maaüksustele päikeseelektrijaama ja selle toimimiseks vajalike ehitiste rajamine. Sisuliselt kavandatakse Muhu Vallavolikogu 16.11.2022 otsusega nr 72 kehtestatud Kaura detailplaneeringuga kavandatud päikesepargi laiendust. Päikesepargi suurim lubatud ehitusalune pind on kokku 16,22 ha (sh Kaura detailplaneeringu alusel juba rajatud ehitusalune pind). Olemasolevate katastriüksuste sihtotstarbed muudetakse osaliselt tootmismaaks ning

osaliselt maatulundusmaaks. Detailplaneeringus nähakse ette vajadus tõsta ala ökoloogilist väärtust, taastada kunagine pärandkooslus ja tagada selle edasine järjepidev hooldus. Detailplaneeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt piirkonnale olulisi mõjusid. Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut.

Detailplaneeringute avalik väljapanek toimub 26.2.–10.3.2024.

Detailplaneeringu materjalidega ja vastuvõtmise korraldustega on avaliku väljapaneku kestel võimalik tutvuda lahtiolekuaegadel Muhu vallamajas aadressiga Muhu vald Liiva küla Keskuse ning valla kodulehel: www.muhu.ee/avalikud-valjapanekud.

Muhu Vallavolikogu tunnistas oma 14.2.2024. a otsusega nr 133 kehtetuks Koguva ja Rootsivere küla Nuka, Sauna, Vana-Käspri, Suure-Andruse, Arbu, Tiigi ja Sauna-Välja maaüksuste detailplaneeringu.

Nimetatud detailplaneering kehtestati 19.6.2012. a otsusega nr 137 ning hõlmas Koguva külas Nuka (47801:001:0162, 47801:001:0163), Sauna (47801:001:0173, 47801:001:0174), Vana-Käspri (47801:001:0150, 47801:001:0151), Suure-Andruse (47801:001:0144, 47801:001:0145) ja Arbu (47801:001:0157, 47801:001:0158) katastriüksuseid ning Rootsivere külas Tiigi (47801:001:0280) ja Sauna-Välja (47801:001:0281) katastriüksuseid. Kokku hõlmas detailplaneering ca 45 ha suurus maa-ala.

Planeeringu põhieesmärgiks oli planeeringualale kavandada kümme elamukrunti, kolm ärikrunti, üks krunt harrastusgolfiväljakule ning üks krunt laste mänguväljakule. Samuti planeeritavate kruntide teenindamiseks vajalike ligipääsuteede ja tehnoarajatiste (puurkaev, puhasti, alajaam) kruntide planeerimine. Detailplaneeringut ei ole asutud ellu viima.

Detailplaneering tunnistatakse kehtetuks maaomaniku avalduse alusel. Maa-ala soovitakse kasutada põllumajanduslikul otstarbel.

Muhu Vallavolikogu kehtestas oma 14.2.2024. a otsusega nr 134 Tamse küla Krundi kinnistu ja selle lähiehitiste detailplaneeringu.

Planeeringuala hõlmab Muhu vallas Tamse külas asuvaid Krundi (47801:002:0426), Staadioni (47801:002:0403), Viktorimaa (47801:002:0427), Metsamaa (47801:002:0429), Jalgpallimaa (47801:001:0700), Kadaka (47801:001:0959), Heina (47801:001:0961) ja Karja (47801:001:0960) katastriüksuseid. Planeeringuala kogupindala on ca 22,7 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks oli elamukruntide moodustamine ning MTÜ Spordiklubi TC 2000 suvebaasi arendamine. Planeeringuga muudetakse osa spordiväljakute alusest maast ning hoones tamata põllu- ja metsamaa elamukruntideks. Detailplaneeringuga on kavandatud seitsme elamukrundi moodustamine, kuhu on lubatud rajada elamu ja kuni kolm abihoonet.

Loe edasi lk 7.

Küünlakuu ja paastukuu muuseumis

Selle aasta „pikk“ veebruar on läbi saanud ja kalendrikevade alguseni jäänud vähem kui kuu. Koguva küla vahel on märgata juba aktiivsemat liikumist ja ka muuseumi külastakse.

13. veebruaril käisime Meelisega Muhu Hooldekeskuses, rääkisime vastlapäevast, näitasime ette Muhu traditsioonilist vastlapäeva mängu – „sigade ajamist“, vurritasime ja ajasime ka muudel teemadel juttu. Õhtul toimus Liival juba teist aastat järjest koostöös Muhu Noortekeskuse, Hellamaa Raamatukogu, Liiva Raamatukogu, Muhu valla, Hellamaa Külakeskuse ja Muhu Muuseumi „Vastlarull“. Sai teha traditsioonilisi Muhu vastlapäeva mänge (näiteks „sigade ajamist“, vurritamist), lisaks mängida muhu keele sõnamängu, veeretada rehvi, lasta kelguga mäest alla, tantsida hea muusika järgi, juua sooja jooki ja süüa maitsvat kuklit. Aitäh kõikidele osalejatele ja tegijatele. Järgmisel aastal jälle!

15. veebruaril osalesime Meelisega Turismiteenuse arenguprogramm 2023 mentorlusprogrammis, kohtusime zoomis „Loovusait“ strateegiakonsultant Indrek Maripuuga, saime esitada omapoolseid küsimusi ja leida neile tema abiga vastuseid. Programm sai alguse juba eelmise aasta lõpus, nüüd siis toimus programmi kokkuvõttev viimane kohtumine.

17. veebruaril tähistasime Juhan Smuuli 102. sünniaastapäeva.

Kogunesime Koguvas Tooma talu väravas, seal liikusime tuppa, kus avasime Mihkel Muuli teemalise stendi. Seejärel läksime Välja talukontoris ja Eda Maripuu rääkis teemal „Juhan Smuul ja vennad“. Irena lindistas temaatilise intervjuu Edaga. Üritust kajastas ka ajaleht „Saarte hääl“.

Veebruaris on muuseumi poole pöördunud mitmete uurimisteemadega. Näiteks: Muhus olevad mesitarud, Tammisaare talu peenleib, erinevad vanad dokumendid ja fotod, Muhu hundid, õigeusu kiriku kalender, Paenase küla ohvikivi jne.

22. veebruaril osales Meelis Mereäär Muhu Lasteaias Munuke toimunud Eesti Vabariigi sünni-

päevale pühendatud peol.

Märtsi lõpus tuleb taas koostööüritus „Munarall“, millal täpselt ja kuidas, sellest tuleb teave õige varsti nii kuulutustena kui ka elektrooniliselt.

Muuseumisse on jõudnud juba osad istmed, mis mais ja juunis pannakse Kunstitali näitusele „Muhu tool“. Igapäevaselt koostame sisu suvehooaja näitustele. Eda kirjutab artikleid ajalehtedesse.

Uued ajutised näitused: Tooma talu rehallas „Jõulud läbi aegade“ ja Välja talu II korruse fuajees „Anu Kabur 60“.

Toredate kohtumisteni muuseumis ja Kunstitalis!

Tervitustega

Siret muuseumist

Vastlarull 2024.

Siret Jõelett

Palju õnne!

Tiina Saar ja Ülle Kuusk pälvisid rahvuslike käsitöötraditsioonide hoidmise ja edasiarendamise eest Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu hõbedase teenetemärgi. Vt folkart.ee/jagasime-tunnustusi/

Muhu valla eelarvest **omalgatuslike tegevuste toetuse taotlemise 2024. a 1. vooru tähtaeg on 15. märts 2024.** Toetuse eraldamise tingimused ja vajalikud vormid on leitavad www.muhu.ee/et/toetusmeetmed2.

Kohaliku Omaalgatuse Programmi (KOP) taotlusvoor ning e-toetuste keskkond on avatud 1. märts - 1. aprill 2024 kell 16.30.

KOP 2024. a kevadvoor **teabepäev** toimub teisipäeval, 5. märtsil kl 14–17 zoomis.

Teemad: nõuded taotlejale ja taotlusele; taotlusvormi täitmine e-toetuste keskkonnas; aruandevormi täitmine; taotluste hindamine hindaja pilgu läbi.

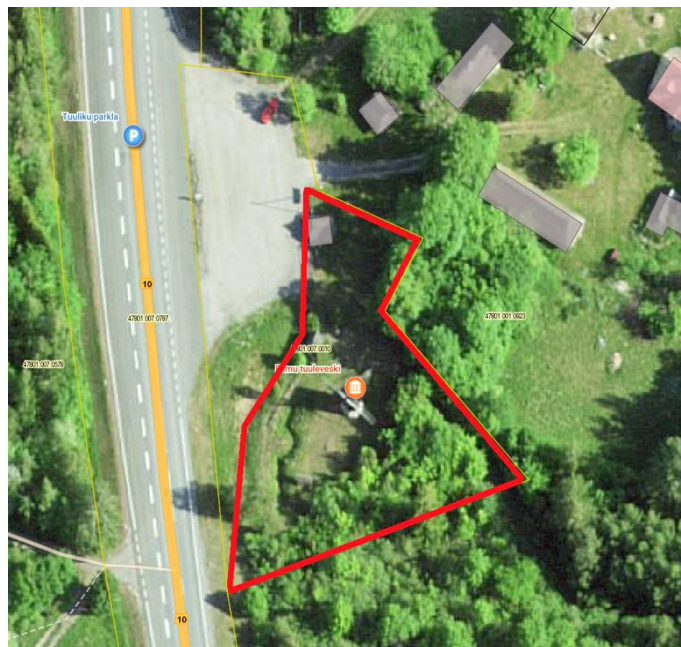
Teabepäev salvestatakse ja salvestust on võimalik hiljem järele vaadata.

Lisateave:

www.saaremaavald.ee/kop

Muhu muuseumi ajaloo-päevast kirjutas 20. veebruari Saarte Hääl. Vabadusristi kavaleri, Juhan Schmuuli poolvenna Mihkel Muuli (VRII/3) sõjateest rääkis muuseumi teadur Eda Maripuu.

Eemu Veski territooriumi rendile andmine

Muhu Muuseum annab rendile väga hea asukohaga, Muhu saarel Kuivastu-Kuussaare tiheda liiklusega maantee ääres oleva Eemu Veski territooriumi. Katastriüksusel 47801:007:0010 asuvad asfalteeritud parkla, haljasalal aga tuuleveski, Esimese maailmasõja aegsed kaitsekraavid, infostendid, müügikiosk (6 m², elekter olemas), laohoone ja korralik kuivkäimla.

Rendile antakse haljasala ja sellel asuvad rajatised, välja arvatud väike laohoone.

Ala sobib aktiivseks äritegevuseks. Haljasala pindala koos põõsastikuga on 1900 m². Rendiperioodiks on 15. mai – 15. september 2024 ja rendi soov selle perioodi eest on alates 1000 eurot + käibemaks. Äritegevuse laad peab sobima ajaloolise objekti keskkonna ja sisuga. Vajadusel võib rentnik paigaldada haljasalale oma telgi või müügikioski.

Lisatingimusena hoiab rentnik külastajatele avatuna Eemu veski, koristab veski ja territooriumil, korraldab oma äritegevusest tekkiva prügi äraveo. Territooriumi niidab muuseum.

Oma kavandatavast tegevusest ja pakutavast rendihinnast anda teada aadressile muuseum@muuseum.ee 31. märtsiks 2024.

Pakkumisi hindab muuseumi komisjon, kes lähtub otsustamisel pakutavast rendihinnast ja territooriumile enim sobivast tegevusest.

Lisateave telefonil +372 501 1566 või muuseum@muuseum.ee
Meelis Mereäär, Muhu Muuseumi juhataja

Natalia Tamm 100

Natalia Tamm (sünd. Karjane) tuli ilmale 3. märtsil 1924 Viiraküla Tiiriki talus. Ta kasvas suures peres. Naadil oli neli õde - Salme, Liina, Berta ja Friida ning üks vend Volli, kes jäi sõja ajal kadunuks.

Lapsed tegid talutööd juba enne kooli. Tiirakil kasvatati rukist, nisu, otra. Rukis seoti kahludeks kokku. Tehti viljahakid, mis pidid kuivama enne, kui rehi tuli. Seda tegid lapsed niitjate järel. Odrast tehti nabad, mis oli samuti laste töö.

Naadi käis Liiva koolis, tolleaegset maja enam ei ole. Koolitee keskis kuus aastat. Liiva Tõnise asus kauplus, kus oli müüjaks Tõnise Kadri. Kooli minnes läks Naadi poest läbi ja Kadri andis talle iga kord ühe kommi. See meeldis lapsele ja tore mälestus saadab teda

siiani. Vahest sealt saigi alguse huvi kaubanduse vastu.

Seoses Eesti Vabariigi sünnipäevaga meenus Naadile, kuidas president Päts käis 1939. aastal Muhus ja Saaremaal ning külastas ka Tiiriki talu. Kõik pere lapsed olid kiviaia äärde üles rivistatud presidenti tervitama. Presidendile pakuti kodus tehtud leiba, võid ja piima. Laud seisis õues õunapuude all. Uue maja ehitus olnud pooleli ja president käinud ka sees ruume vaatamas.

Isa suri varakult; ta oli raske haigusega Tallinna haiglast koju saadetud, kuna algas sõda. Elu ei olnud kergete killast.

Siis tuli Viiraküla Tähvenale korterisse Arved, kes oli Tallinnas kaubandust õppinud. Temast sai Piiri

poe juhataja ja ta kutsus Naadi sinna müüjaks. Naadi ja Arved abiellusid 1950. aastal.

1970. aastast asusid mõlemad tööle Liivale, algul toidu-, hiljem tööstuspoodi. Naadi mäletab, et mööbli ladu oli teisel pool teed ning sealt tuli siis kappe ja diivaneid üle tee vedada. Naadile meeldis poes töötada ja ka töökaaslased olid toredad.

Naadi on olnud suur töörügaja. Ta kodu on korras, peenrad rohitud, lehed riisutud. Eelmiselgi suvel noppis ta murust võililli välja.

Soovime Naadile jaksu, jõudu ja rõõmu paljudeks päikeselisteks päevadeks!

Pildil on Naadi veel 99.

Muhulast aitas teksti ja pildiga õetütar Tiina Saar.

Armas Muhu talu

Aljava küla Matsi talu on mu isa Johannese sünnitalu. Kuid see oli ka mu esimene lapsepõlvkodu. Alles siis, kui isa sõtta läks, kolis mu ema Raissa oma sünnikoju Vanamõisa Sepale. See hävis, sest kolhoosi ajal ehitati majale liiga lähedale kolhoosi sigala. Meie kaevu tuli virtsavesi ja me ei saanud seal enam elada. Jätsime talu saatuse hooleks.

Kui suveti külastan esimest lapsepõlvkodu, mõtlen ja imetlen, kui armas on see talu. Hoolika peremehe kätetöö, vend Haljandi hooled ja mured. Ning millise kiviaia ehitas ta krundi ümber. Teist sellist saarel lihtsalt ei ole. Saartel on ju kombeks: seal, kus kodutalu, seal ka kiviaed.

Praegu elab talus üks venenaine Elgi, kelle käsitööarmastus on kaunistanud seda kodu veelgi. Rõõmsameelne Elgi laulab meile iga kord ja mängib akordeoni. Iga kodu teeb ju veelgi armsamaks lahke perenaine. Väiksed sugulased saavad siin osa perenaise armastusest. Talul on järeltulija Elgi ja Haljandi poeg Hanno oma perega. Hanno on tubli laevakapten.

Ilus mõelda, kui taludel on järetpõlv. Et kujunevad ilusad Muhu talud ja nende saatus on õnnelik.

Enda Naaber

Muhulaste kultuurielu on üks olulisi mõjutajaid, et saar elab rikast, pärandlikku elu.

Foto: Katrin Kommel.

Pidulik veebruar lasteaias

Veebruari väledad sammud muutsid tuisukuus aega oma tahtmist mõõda, aga jõudsimme ometi palju. Lisaks tavalistele mängupäevadele mahtus sinna ka mitu erilist päeva.

Meil olid ühise vastlasõidu tegemiseks päris suured plaanid, kuid õige päeva saabudes saime vaid lõbusat salmi lugeda:

Meil ammu valmis regi, ent ilmataat mis tegi!

Kõik kelgumäed on paljad ja rohetavad künkad haljad. Jääb üle tantsu lüüa ja vastlakuklid ära süüa.

Tubased libisemismängud rõõmustasid lapsi küll ning lõunalauas vahukoorevuntse mõttes olid kõik rahul.

Juba järgmisel hommikul palus

kõige pisemate rühm meid sõbrapäeva auks saali, kus oli väga ilus olla. Suurtesse südamesse kinnitasime kõikide laste nimed ja pidu läks lahti. Nägime kooli näiteringi lavastust sõprusest ning esinesime ise õpetaja Anne tunnis õpitud tantsudega. Isegi publik pandi liikuma! Ja rühma minnes olid kõigil teejuhiks salajased südamed, mis meid magusa üllatusteni juhatasid. Aitäh!

Ühes kuus võib ikka mitu pidu olla, sest tähistame ju oma armsa Eesti sünnipäeva sel talveajal samuti. Traditsiooniliselt toimub sel päeval pidulik kontsert-aktus meie lasteaias koostööpartneritega. Eriti kenaks ehitud saalis tundusid rahvariites "Oravad" ja pidulikes kostüümides teiste rühmade lapsed

sama uhkelt ilusad nagu saalis sinimust-valge riigilipp. Koolieelikute tantsuringis oli märgata väarikat seljasirutust ja selgeks lihvitud jalakeerutust. Nooremate laulud kõlasid pidulikult ning luuleridadest hõljus saali pühallikkust. Suur tänu kõigile kaunite kingituse eest! Rühmas võis sünnipäevakoogikeste vahele laste suust kuulda, et Muhus on ikka hea elada!

Ela sa Soome- või Setomaal, lapsed on ikka lapsed. Keel ja kultuur on see, mida täiskasvanu oma harituse tasemel saab ja peab lasteni viima, et need seal ühises ruumis saaks kasvada koos mängude ja elu endaga. Jõudu ja tervist meile kõigile ning olgem hoitud!

Maris Mägi

Muhu Lasteaed Munuke õpetaja

Raissa Kõvamees

Algus eelmises Muhulas.

Piiri kool oli selle aja kohta nägus ja korralikult ehitatud hoone. Välja arvatud õuele püstitid lisaehitus, seisis see kogu Eesti iseseisvuse aja muutmatul kujul ja on seda arvatavasti veel praegu.

1908. aastal asutati Tarvitajate ühisus "Edu". Olles Piiril ainuke kauplus, muutus see oma ostjaskonnale ka kooskaimise kohaks. Pühapäeva õhtupoolikutel kubises sellesse talvistel õhtutundidel. Kilomeeter eemal asuva Suurkõrtsi tõmbejõud polnud enam endine. Kaarel Grünthal oli oma poe ehitanud otse selle vastu ja küllap oli nii, et kui külastati ühte, külastati ka teist. Kuid 1905. aasta sündmused olid ka muhulasi raputanud ja aratanud. Kuulsin isalt selle saatustliku aasta juhtumest üht ja teist. Ta oli olnud üks valla volikogu mehi, kuid vangistusest pääsnud, vallavanem Mihael Kolk aga saadetud aastaks istuma ja sekretär Haameril õnnestunud pagemise teel vahetada Siber Ameerikaga.

Isa tõi poest tulles alati kaasa hea tuju, uudiseid ja mõne ostu. Kes lastest jõudis esimesena ta jalgu saabastest vabastama, sai ühe ponksi teistest enam. Hiljem, teenides Tarvitajate ühingu müüjana, elasin seal nii mõnegi lõbusa "klubitunni" ise kaasa. Meenub üks ennejõulune pühapäeva õhtu naljakosjoniga. Müüdi mitmesugust

kribu-krahu, viimaseks jäi karp, mille sisu keegi ei tunnud. Pakkumine algas ühest sendist. Kümnest sendist peale jäi võistleva ainuke paar: kõigile tuntud jõukas sepp ja noor, roosapõseline lesknaine. "Üksteist!" pööras mehe bass. "Sent juure!" hüüdis nooriku diskant. Rahvas seisis vakka nagu kirikus. Ostu-müügi tehingud lakkasid. "Kolmteist!", "Neli-teist!", "Viisteist!" Summa tõustes kahekümneni vaikus noorik. Üks karbi sisu tundja oli talle, nagu hiljem selgus, äraandlikult pilgutanud silma. Mees võitis. Ladunud 21 senti rahva lõbusa irtutuse saatel letile, ütles ta: "Ole ma elus tein mõnegi tehingu, aga nii hirmust sissekukkumist kui täna õhta põle mol veel juhtun." Karbis polnud peale mõne väärtuseta paberitüki midagi.

Piiriküla neljas tähtis hoone oli magasiat, ehitatud nagu vallamajagi kommissar Kasatzki ajal. Too kolme ruumiline raudkivist ehitus omas pikkust ning laiust ja selle avaral platsil peeti kaks korda aastas, veebruaris ning oktoobris, laata, mis alati olid rahvarohked. Kui magasiada tähtsus vilja kokkukogumise punktina kadus, ehitati selle üks ruum ümber peosaaliks. Enne seda oli näidendite lavastamisega katsetatud valla kohtutoa kõrgpõrandal, mis muidugi kuigi häid tulemusi ei annud. Uue avara saaliga kasvasid seltsi-

PIIRI

Raissa Kesküla ja Vassil Kõvamees u 1932.

Erakogu

elule nagu tiivad. Tegelastest nähtavasti puudust ei tuntud ega olnud puudust publikustki. Proovid olime selleks meie, lapsed, kuid juhtus sedagi, et üks lahke käsi väikesed uudishimulised teatrisõbrad pärisetunduse ajal üle ukse maja sisemusse tõmbas ja "püüne" ette pingikesele istuma seadis. Mis imesid seal sai ära nähtud. Nende ilu ning võlu kõrval kahvatavad kõik maailma kinod oma filmidega. Metshaldjad hõljusid puude vahel, lillepärjad peas, pikajuukselisi

näkingeide tõusis pilliroost, liikus seal tiibadega ehitud ingleid ja saba ning sarvedega varustet tonte. Kurbigi tükke sai jälgitud põnevusega. Stseene ja tegelasi "Kivi'st" seisab mul veel tänapäevani meele.

1917. aasta suvel Kuivastu sadamas seisvate Vene sõjalaevade näitetrupid käisid Piiril etendusi andmas ja nende meeskondade liikmeid oli selletõttu külas nii sageli näha, et meie, lapsedki, paljusid nime- ning nägupidi tundsimet. Jalakeerutus käis vene laste pidudel balalaika orkestri saatel. Tantsude järjekord oli seinale üles pandud. Vengerkast sai eestlastele raske pähkel. Üksainus kergejalgne daamikene tuli sellega laitmatult toime.

Kord viis üks mereväelane mind endaga saali kaasa.

(Järgneb)

Liikumisteavet

* Füsioterapeut **Martin Vahimetsa võimlemised** toimuvad märtsikuus **10. ja 24. märtsil** Muhu Spordihallis algusega **kl 12**, pileti 10 eurot ja tasumine kohapeal.

* Mall Noormetsa juhendamisel toimub Hellamaa külakeskuses igal kolmapäeval **väarikatele võimlemine**, algus **kl 12.30**. Ühe korra pileti maksab 5 eurot, viie korra pileti 15 eurot (teeb ühe pileti hinnaks 3 eurot).

* Kursus „**Peotants seltskonnas**“ toimub märtsikuu lõpuni **igal pühapäeval kl 15–17** Muhu Spordihallis. Oodatud oled ka ilma paariliseta: saad õppida kas meeste või naiste samme. Pilet paarile 15 eurot ja üksikantsijale 7.50. Tasumine kohapeal. Juhendajaks Stiina Sevostjanova. Olete lahkesti palutud!

Hellamaa Külakeskuse retrokinos võimalus vaadata uut filmi „**Elu ja Armastus**“: teisipäeva, **5. märtsi hommikul kl 10** ja **laupäeval, 9. märtsi õhtul kl 18**. Olete kõik oodatud! Tavapilet 5.- ja sooduspilet 4.-

Neljapäeviti **näputööõhta** Hellamaa Külakeskuses kl 17–18.30.

Tutvu uue terviseportaaliga www.terviseportaal.ee ning asu kasutama selle pakutavaid võimalusi oma tervise eest hoolitsemisel!

Tooliaasta: Võta istet!

Hei Muhu rahvas, aga kõik teised pangu ka hoolega tähele! Aasta 2024 on kuulutatud Muhu tooli aastaks!

Mis see veel on, kas kõik millel neli jalga all, on nüüd Muhus luubi all? Ei, nii see muidugi ei ole, sellel aastal on erilise tähelepanu alla seatud Muhu talutool.

Miks siis nii, mis on selles nii erilist?

Talus valmistatud tool on just nimelt eriline, sest sellist on maailmas ainult üks, Muhu toole saab olla ainult Muhu taludes, ei kusagil mujal, neid hävimisest hoida ja armastada saame ainult meie siin. Kellel õnnestus eelmisel aastal ERMis suurt talutoolide näitust külastada, nägi oma silmaga, kui vaimustavalt erinev see pilt on, mandri toolid on sarnased, iga saar eristub aga vormi, töövõtete ja ilumeele poolest.

Mis siis nüüd tegema peab?

Ei midagi erilist ega liiga palju,

aga oleks hea, kui kõik kodudes ringi vaataksid pisut uue pilguga - et kas kõik see vähene vanavara, mis veel alles ja kohalikku päritolu, on kenasti kuivas kohas ja hoolega hoiule võetud, ei ole niiskes ja koidel järelda!

Koostöös Muhu Muuseumi ja Muhu Pärandikooliga on plaan sellel suvel kokku panna kaks näitust - üks tervetest Muhu toolidest ja teine katkistest või juba poolenisti hävinud toolidest. Lagunevate toolide näitus on eriti oluline seetõttu, et nende väärtuses kiputakse kahtlema, kui neid on aastakümneid ühest kohast teise tõstetud, võivad nad lõkkes lõpetada.

Kas ka katkistel toolidel on väärtus?

On ja mitte ainult emotsionaalne, vaid ka kultuurilooline, rahaline väärtus muidugi ka, kuid oma pere vara vastu mina küll vahetada

ei soovita.

Kas katkised toolid saaks korda teha ja mida nendega siis üldse teha võib, kui nad nii erilised on? Kas võib värvida, tuunida, nagu viimasel ajal moes on, kas võib toolist teha lilleriüli, kui ta niikuinii muuks ei kõlba?

Oma nõusoleku Muhu saarele tulla ja küsimustele vastata on andnud kaks mööblirestauraatorit - Ahti Koitmäe ja Pille Suurma, huvi korral saab osaleda töötoas.

Kui keegi teist oleks nõus näitusele välja panema oma koduseid toole, kas terveid või katkiseid, oleksime väga rõõmsad. Loomulikult saab kõik toolid peale näituse lõppu tagasi.

Eva-Lisa Kollo

Juunis avame haigete toolide näituse pastoraadis, avamise kavas on ka toolitohtrite vastuvõtt. Augustis on taas Muhu kihelkonnapäev, mis seekord pühendatud Muhu istmetele koos praktilise töötoaga.

Pulmadest ja abieluga seotud tavadest

Muhus (12)

Algus aprilli
Muhulases 2023.

Eda Maripuu, Muhu Muuseum

Pähkioinast tehti nii, et mehed ronisid üksteise selga ja teised puksisid neid sealt maha. Merisea puhul olid osa samuti neljakäpakil ja teised hüppasid neist üle.

Mandril, väeteenistuses ja suurlinnades liikudes õppisid muhu mehed ka vene tantsud ära, mida siis ka muhulastele sobival juhul demonstreeriti.

Eriti kummaline lugu on tantsuga "Targa rehealune", millest paistab olevat igal muhulasel oma variant. Enamus nendest räägivad küll rehepeksu imiteerimisest, aga seegi võis toimuda mitut moodi. Kõige ekstreemsem oli variant, kus noored mehed püüdsid tüdrukuid kinni ja viisid vanade meeste ette, kes neid põhutuustidega udjama hakkasid. Kõige mõistlikum tundub selle tantsu puhul just Lalli Tooma Antsu variant, kus kaks rida osalisi seisid vastamisi, vart või kepp käes, ja löid kordamööda põrandale toodud põhku. Iga löögi järel astuti samm edasi.

Pulmades tehti ka päris rongi, mida nimetati *moamassinaks*. Seda tegid sageli need, keda pulma ei olnud kutsutud. Võtsid üksteise ümbert kinni, esimesel oli luud käes, mis oli korsten, ja keegi lasi vilet, mille peale rong nõksatas tagasi ja siis järjest kiiremini edasi joostes pulmamaja õuele, kus siis oli põhjust õlut või viina saada. Sama lugu oli torupillitegemisega. Lalli Põllu

Mihkel lasi endale õlekood ümber sättida ja kaaslased tegid igaüks vastavat häält.

Esimene laulis *tili-illili-illi, tili-illili-illi*, teine *ii-tim-tim, ii tim-tim*, kolmas *torupom pom, torupom pom*, neljas *vot tak-tak, vot tak-tak*, viies ajas joru *ou-ouu-ouu*.

Kui kõik seda korraga tegid, siis kõlas torupilli moodi ja oli uhke tunne selle saatel pulma minna. Irena Tarvise juhendamisel on seda kaasajalgi tehtud, aga teiste sõnadega ja ilma „põhukaunistusteta“.

Lalli Põllu Mihkel oli pulmades ka maduussi teinud, mida ta ühes lätlaste laevas näinud. See sarnanes naljale nimetusega "Võlla valla kond", kus käpuli maas aeti pead üksteise jalge vahelt läbi ja liiguti nii edasi.

Kummalisel kombel on olnud pulmanaljaks ka viluaiguse (maalaria või mõne muu vappekülmaga tõbi) matkimine. Mehed, kes ilmselt kõik ka pigem rohkem kui vähem purjus ja jalad enam hästi ei kandnud, olid seliti maas ja väris-tasid ennast. Juttu on ka väristamisega polkatantsust, mida tantsinud esimesena Lalli Saadu peretütred.

Pulmad võisid kesta kuni nädal aega, aga tavaliselt koos saadipulmaga kolm päeva, kusjuures esimeseks päevaks võis olla saadipulm pruudikodus, kust järgmisel päeval kirikusse siirduti ja seejärel

Muhulaste kuulus pulmakahur, mille jäänused on praegu Saaremaal alles. Kui kellelgi on selle kohta mälestusi, siis võiks neist muuseumile teada anda.

peiukoju. Kolmandal päeval anti pulmade lõpetuseks klimbisuppi (*limbisupp*) või õllesuppi (*soeõlu*). 19. sajandi soeõlu ja tänapäeva oma on maitsetl muidugi täiesti erinevad, sest soeõlu tehti leivast, magususe andis sellele *mähk*.¹

Seejärel toimus annete jagamine. Kui viimase saja aasta jooksul on saanud kombeks, et pruutpaarile toovad külalised kingitusi, siis vanasti oli vastupidi. Pruut jagas pulmalistele kingitusi ehk *ande*. See algas juba peiukoju saabumisega, kui hobuse lahtirakendaja sai kindad, mõnel pool tulnud ämm juba uksel vastu, kapetad käes nagu kindad, ja saanud pruudi käest õiged kindad. *Sülepoiss ja kaesulaps* said särgid või sukad, tantsitaja kindad jne. Pruudid olid ka lauta viidud, kus nad lehmadele ja lammastele kindaid ja paelu sarvede külge sidusid. Need said loomade talitajad endale. Teise teate kohaselt Mälast viskas pruut lammaste peale paelu ja seda lammast, mille peale paelad jäid, võis noorik enda omaks lugeda. Pruut kinkis oma peiule särgi, kindad ja sukad, aga ka tema kaaslased pidid kingitusi tegema. Pruudi järgmine kinkis peigmehe *vennale* kindad, *esik* kinkis peigmehe *tunnistusmehele* kindad. Põhiline andide jagamine toimus aga viimasel päeval. Osa kingitustest oli pruudi ja tema kaaslaste tehtud *ruudi-aitamise* käigus, aga osa nendest olid *ruudikõima* ajal kogutud ja võisid nii pulmast teise käia.

Vanamõisa Simmilt pärit Eed Kann jaganud oma pulmas 1863. aastal ära 105 paari kindaid. Kõige rohkem kingitusi said ämm ja äi. Ämm sai alati särgi ja põlle lisaks kapetatele ja kinnastele. Äi sai pruudi vankrist või saanist mahatõstimise eest kindad, samuti sai ka särgi ja kapetad. Kingikimp oli paeltega või kõlavööga kinni seotud. Aga ka paelad ja vööd olid ise väärtuslikud kingid. Hiljem jagati pulmarahvale ka villase nõõri otsa riputatud riideribadest tutte. 1912. aastal peetud Põitse Uelu Mihaili ja Maria pulmas olnud terve pulma aja heisatud ka *pulmaplagu*, milleks oli tsaaririigi lipp. Sõltuvalt talu võimalustest ja pulmaliste arvust, tehti õlleks 8 kuni 9 vakka otri. Mida kauemaks õlut jätkus, seda pikemaks pulmad kippusid venima ja klimbisupi ega sooja õlle pakkumise ei piisanud, et külalised minema hakkaksid. Siis toodud vokit ja teised tööriistad tuppa ja hakatud tööd tegema. Mõnikord ei aidanud ka see ja siis sai külmal ajal reheahju kütta, millega kõik inimesed toast välja suitsutati.

Kuna pruudi vanematel päripulma asja ei olnud, siis oli tavaks *langujuomade* korraldamine pärast pulmi, kus peigmees tõi kaugemal elavad pruudivanemad ise kohale.

(Lõpp)

Veebruari Muhulases avaldatud pulmanaljameeste pildi kohta andis Jaano Vink teada, et see on tehtud tema vanavanemate Emilie Mätase ja Joann Vaga pulmas, mis toimus juulis 1937 Päelda Mardil.

Pildil on pruutpaar Jutta Maripuu ja teenekas Muhu jahindustegelane Heinart Laaneväli.

¹ Sama võib öelda *apuroka* kohta, millele lisati rukkijahu ja millele suhkrit sisse polnud panna.

Kel käsi sauene, sel suu saiane ehk MUHU InSEA MTÜ 20

Praktikant Gerda Olustverest.
Elakogu

Aastal 2004, kui Eesti astus Euroopa Liitu, oli avaliku ja erasektori kõrvale tulnud III sektor. Ise olin kirjutanud koolipedagoogika täienduskursuse lõputöö „Lähtekohti laste keraamika- ja kipsitöötoa loomiseks uuenenud ühiskonnas“ ning leidnud ruumid Hellamaa poemajas. Koos kolme õpetajaga, Katrin Vaher, Inga Paaskivi, Marget Tafel, lõime mittetulundusühingu Muhu InSEA (InSEA – *International Society for Education through Art*). Loosung, mille all alustasime **huviharidusest ametihariduseni!** on tõusnud täna jälle väga aktuaalseks. Põhikirjalised tegevused olid: keelekümblus läbi käelise tegevuse, kunstiharidus rõhuga keraamikaharidusel, näitustegevus, nii maakonna kui üle-eestilised konkurss-näitused, nt Kullos „Savisellid“.

Leader-projektiga valmis 2010. a ühingu oma maja: keraamikatöökoda oma raamatukoguga, savitreimismasinatega ja tööriistadega, mis andis võimaluse aastaringseteks koolitusteks. Teisi koolitades täiendame omi teadmisi. Aastal 2011 lõpetas sisustusarhitekti erialaga Sulev Vahtra Räpina Aianduskooli kui maastikuarhitekti ja kooliaastate jooksul alustatud taluaia rajamine tõi Vabariigi Presidendi auhinna. „Seitsme tuule aed“ on sobitatud ümbrusesse jalutusrajaga heinamaal, mis viib külastaja otse loodusesse! Omaette üllatus külastajatele on püüdnud kuused talumaja taga. Selle kuusedega ala valisid noored abiellujad oma tseremoonia läbiviimiseks meie aias!

Oleme osalenud rahvusvahelistes projektides nagu Comenius, NordPlus jpt. Kuulume Eesti Vabariigisliitu ning suurele kogemuspagasile toetudes soovime kaasa rääkida nii huvihariduses kui ametihariduses, seda just maal elades. Uus, kiiresti hoogustuv turismivorm – aiandusturism – kasvas välja Eesti ja Läti koostööprojektist „Garden Pearls“: „Aiapärlid“ on suurepäraseid näited maastikuarhitektuurist ja aiakujundusest, ajaloolisest pärandist ning taimede ja puude tohutust mitmekesisusest.

„Seitsme tuule aial“ on oma aastaringne Aiagalerii, kust saab osta tagaiaas Loovuspesas e *Creativity Hub* valminud keraamikat, sirvida aiakujunduse ajakirju ja raamatuid, uurida herbaariume ja saada vastuseid oma küsimustele. Teeme koostööd ettevõtjatega: suvel on aias Muhu JäätiseWabriku jäätisekohvik, Eputäe projektid, praktikandid Eesti Ametikoolidest. Meie juubeliaasta tegevusi saab jälgida ja osaleda sotsiaalmeedias:

Sulev Vahtra, maastiku- ja sisustusarhitekt, aiagiid www.estoniangardens.eu
Marget Tafel-Vahtra, stuudiokeraamik, praktik-koolitaja, Muhu InSEA MTÜ tegevjuht www.facebook.com/loovuspesa/

Muhu Matkapäev nr 3: liikusime jalgsi üle jäätee Viirelaiule. Muhu Merepääste Selts rääkis matkalistele jääohutusest ja hoidis seltskonnal silma peal. Kokku tuli kolmkümmend viis inimest ning päev oli väga tore ja sisukas. Järgmine matkapäev toimub 24. märtsil.

Kätli Saarkoppel

Muhu valla detail- planeeringute teated

Algus lk 2.

Spordibaas tenniseväljakute ja majutushoonetega säilitatakse ning selle teenindamiseks moodustatakse ärimaa sihtotstarbega katastriüksus. Juurde kavandatakse väikeses mahus spordibaasi teenindamiseks vajalikke hooneid ja rajatisi.

Juurdepääs planeeringualale on kavandatud Tamse-Rannaküla ja Rebaski-Tamse teedelt, sh on ehitusaegse rasketehnika juurdepääsuks kavandatud planeeringualale ajutise tee rajamine.

Kinnistute veevarustus on kavandatud individuaalsete puurkaevude kaudu ning rooveekäitus biopuhasti või kinnise kogumismahuti kaudu. Planeeringualale on kavandatud avalikku kasutusse antava tuletõrje veevõtukohta rajamine.

Detailplaneeringu elluviimisega ei

kaasne eeldatavalt piirkonnale olulisi sotsiaalseid, majanduslikke, kultuurilisi ega keskkonnamõjusid.

Muhu Vallavolikogu otsustega ja Vallavalitsuse korraldustega saab tutvuda lahtiolekuaegadel Muhu vallamajas ja aadressil www.muhu.ee/Dokumendiregister

Täiendav teave tel 453 0680, maa@muhu.ee

Muhu Vallavalitsus teavitab detailplaneeringutest valla kodulehel, maakondlikus lehes ja üldjuhul ka ajalehes Muhulane (kui ilmumis-sagedus võimaldab). Lisaks on võimalus tellida endale teavitused meilile. Selleks palume saata meililistiga liitumise soov aadressil maa@muhu.ee

Väärtusliku taluarhitektuuri taotlusvoor kestab 15. märtsini

Toetust saab taotleda talukompleksi kuulunud eluhoonele ehk üksikelmule, mis on ehitatud enne 1940. aastat ning vöorust toetatakse hoonete katuste restaureerimist traditsiooniliste ehitusmaterjalide ja töövötetega. Vana eterniidi asendamist uue eterniidiga või teiste uute ehitusmaterjalide kasutamist sellest taotlusvöorust ei toetata. Taotlemine toimub Kultuuriministeeriumi Toetuste menetlemise infosüsteemis toetused.kul.ee/et/login, kuhu saab sisse logida ID-kaardiga ja mobiili ID-ga.

Rohkem teavet taotlusvöoru kohta saab lugeda Muinsuskaitseameti kodulehelt www.muinsuskaitseamet.ee/et/taluarhitektuuri-toetus

*Naistepäeva kontsert
Muhu Põhikooli saalis
8. märtsil kell 19.00*

“Ainult Sulle!”

*Muhu Virtuosoosid:
Märt Lehto, Indrek Vapper,
Tambet Tamm, Peeter Dudnik*

Pilet 8.-

Foto Kaimar Saar

Metsamaapinna ketasadrage ettevalmistamine istutamiseks 5346 4785
info.metsaader@gmail.com

MUHU VARAHDUSE OÜ SINU PERSONAALNE VARAHDUSTEENUS

- MATERJALIDE MÜÜK:
- HALJASTUS - JA KASVUMULD
- LIIV, KILLUSTIK JM
- FEKAALIVEDU (6 M3)
- TRANSPORTTEENUSED
- KAEVETÖÖD
- MAHUTITE PAIGALDAMINE
- TEEDE- JA PLATSIDE EHITUS
- HALJASTUS JA NIITMINE
- PINNASE FREESIMINE
- METSATÖÖD
- KÜTTEPUUD
- EHITUS- JA REMONTTÖÖD
- MULTILIFT KASTIDE RENT

WWW.MUHUVARAHALDUS.EE info@muhuvarahaldus.ee

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Pühapäeval, 10. märtsil kl 14 jumalateenistus armulauaga (pastoraadis). Paastuaja 4. pühapäev Laetare

Pühapäeval, 24. märtsil kl 14 jumalateenistus armulauaga (pastoraadis). Palmipuudepüha Palmarum

Reedel, 29. märtsil kl 14 jumalateenistus (pastoraadis). Suur Reede

Pühapäeval, 31. märtsil kl 14 jumalateenistus armulauaga (kirikus). Kristuse ülestõusmise püha ehk 1. ülestõusmispüha. Kristus on surnuist üles tõusnud!

Värsked teated kodulehel muhu.eelk.ee

Koguduse õpetaja Hannes Nelis
Tel. 529 1881, e-post: hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Hellamaa ülemapostlite Peetruse ja Pauluse kogudus

Pühapäeval, 31. märtsil kl 10 Jumalik liturgia.

Rinsi Neitsi Maria Kaasani Pühakuju kogudus

Pühapäeval, 7. aprillil kl 10 Jumalik liturgia.

Teenib isa Johannes.
Õigeusu kirik peab ülestõusmispühi vana kalenteri järgi, tänavu 5. mail. 18. märtsil algab suur 40-päevane paast, Reomäe kloostis toimuvad hommikupalvused. Huvi korral võta ühendust marina.treima@gmail.com

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

20. veebruaril 62-aastane **Mati Kuusnõmm**.
22. veebruaril 73-aastane **Elly Jõgi**.

Tunneme kaasa omastele!

Jürikuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Arvet Kõrv 100 (28.4)
Aino Puu 90 (22.4)
Lilja Keinast 88 (18.4)
Eldur Väärtnõu 86 (7.4)
Rein Ling 86 (9.4)
Liisa Liblik 84 (4.4)
Kulla Vaga 84 (28.4)
Jüri Ling 83 (14.4)
Alar-Hiid Saat 83 (26.4)
Meeli Kramm 82 (4.4)
Meida Mägi 82 (18.4)
Helju Murd 81 (28.4)
Asta Auväart 80 (5.4)
Heljo Noor 80 (15.4)
Juta Peege 80 (30.4)
Aita Keenberg 75 (4.4)
Anne Vaher 70 (28.4)
Gaida Õunapuu 65 (20.4)
Boris Luht 65 (29.4)

Riina Hopp 60 (15.4)
Kalev Kütt 60 (20.4)
Tiina Kalda 60 (21.4)
Aadu Saar 60 (23.4)
Margus Nuut 60 (24.4)
Andres Tammik 60 (24.4)
Lea Uutsalu 60 (24.4)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Head Muhu valla koduste laste vanemad!

Kes soovib alates 2024. aasta sügisest oma lapsele lasteaiakohta Muhu Lasteaias Munuke, palun esitage vastavasisuline avaldus **hiljemalt 15. aprilliks 2024**. Avaldust saab esitada nii paber kandjal kui ka digitaalkirjastatuna meiliaadressil reet.hobustkoppel@muhu.ee

Avalduse vorm on leitav Muhu Lasteaia kodulehelt aadressiga lasteaid.muhu.ee rubriigist "vanematele" - avaldused.

Igal kolmapäeval sõidetakse **Leisi kooli ujuma**. Täpilet 8 ja sooduspilet 5 eurot. Väljasõit Liiva kiriku parklast kell 18.00.

Adrem Kinnisvara

www.adrem.ee

Kõige parem ülevaade Muhu kinnisvarast!
Kinnisvara vahendus ja arendus alates 2002. aastast.

Meie kontor asub nüüd uues Muhu Majas, Liiva keskuses, kus on mugav võimalus meie klientidel kaugtõestuste vormis lepinguid sõlmida.

Lauri Kolk, lauri@adrem.ee, +372 5191 2950

Allan Pajus, allan@adrem.ee, +372 56 900 411

Võta meiega julgusti ühendust, kui soovid osta-müüa!

märtsis avatud
N, R, L kl 10–15.

* Kallid muhulased, kes te reklaame ja plakateid üles panete, palun riputage need ikka õigesse kohta. Aitäh!

Muhu Maja
äripindade üüriinfo
+372 5191 2950, lauri@adrem.ee

Aprilli Muhulase materjalid on teretulnud **30. märtsi õhtuni**.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 5228 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee/muhulase-arhiiv
Trükkitud Saaremaa Trükikoda 410 eks.
Hind 50 euro senti